Zarządzanie

Ewolucja rachunkowości w teorii i praktyce gospodarczej

pod redakcją

Ewy Śnieżek, Filipa Czechowskiego i Sylwii Doroby

Rozdział III

Odzwierciedlenie problemów środowiska w rachunkowości

Agata Romanowska, Katarzyna Gliszczyńska*

Rachunkowość środowiska w systemie informacyjnym podmiotu gospodarczego

Wstęp

W dzisiejszych czasach jednym z najpoważniejszych problemów, z którymi boryka się świat jest degradacja środowiska naturalnego. Prowadzenie działalności gospodarczej jest niewątpliwie związane z tymże problemem. Z racji wciąż wzrastającego znaczenia ochrony środowiska, podmioty gospodarcze w nim funkcjonujące powinny przywiązywać wagę do środowiskowego aspektu swojej działalności. Zasadniczą rolę w pozyskiwaniu i przekazywaniu wiarygodnych informacji ukazujących wpływ funkcjonowania podmiotów na środowisko gospodarcze i jednocześnie ukie-
runkowanych na proekologicznie zarządzanie przedsiębiorstwem odgrywa rachunkowość.

Niniejszy artykuł skupia się wokół zagadnienia rachunkowości środowiskowej. Celem opracowania jest ukazanie rachunkowości środowiskowej jako ważnego ogniwa w systemie rachunkowości podmiotu gospodarczego. W artykule zwrócono uwagę na zadania, jakie realizuje rachunkowość śro-

* Studenci ze Studenckiego Koła Naukowego Rachunkowości Audytor z Gdańska, Uniwersytet Gdański, Wydział Zarządzania, Katedra Rachunkowości, 81-824 Sopot, ul. Armii Krajowej 101.

dowiskowa, przybliżono istotę jej przedmiotu, tj. kosztów środowiskowych, a także jej aspekt sprawozdawczy.

Opracowanie powstało na podstawie najnowszej literatury z zakresu rachunkowości środowiskowej, jak też przy wykorzystaniu źródeł internetowych.

1. Koncepcja rachunkowości środowiskowej

Środowiskowe aspekty funkcjonowania przedsiębiorstwa są coraz bardziej skorelowane z głównymi celami prowadzenia działalności, jakimi są m.in. maksymalizacja zysków czy utrzymanie płynności finansowej. Połączenie tych dziedzin daje w dłuższej perspektywie szanse na osiągnięcie wyższego poziomu efektywności. Ochrona środowiska może wpływać pozytywnie na wyniki ekonomiczne, w szczególności poprzez redukcję kosztów związanych z produkcją, np. zużycia energii, surowców, materiałów, co ma z kolei istotny wpływ na rentowność przedsiębiorstwa. Jednakże między tymi dwiema kategoriami może występować również ujemna korelacja, która zachodzi w przypadku, gdy następuje zawężenie działalności podmiotu, w wyniku wprowadzenia przez państwo rygorystycznych przepisów, ograniczających negatywny wpływ przedsiębiorstwa na środowisko. Ostatnią możliwością jest brak powiązania pomiędzy celami ekonomicznymi i ekologicznymi, tj. neutralność celów. W takim wypadku ochrona środowiska staje się jedynie elementem wizerunkowym, mającym na celu wywołanie efektów pieniężnych poza przedsiębiorstwem¹.

Wprowadzenie rachunkowości środowiskowej do systemów rachunkowości współczesnych podmiotów gospodarczych zdeterminowane zostało wydaniem przez Unię Europejską dyrektyw obligujących przedsiębiorstwa do przestrzegania restrykcyjnych standardów ochrony środowiska, które dotyczą produktów i procesu ich wytwarzania².

Według M. Węgrzyńskiej rachunkowość środowiskowa jest tą częścią rachunkowości, która zajmuje się kosztami środowiskowymi powstałymi na skutek przeszłych zdarzeń i ma na celu redukcję tych kosztów. Ową redukcję ma zapewnić system ciągłego gromadzenia informacji o ekologicznych aspektach funkcjonowania przedsiębiorstw, ukierunkowany na identyfikację, pomiar, analizę oraz interpretację tych informacji.

¹ J. Adamczyk, T. Nitkiewicz, *Programowanie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstwa*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2007.

² K. Prandecki, *Polityka ochrony środowiska Unii Europejskiej i jej implementacja w Polsce*, LAM, Warszawa 2008.

Rachunkowość środowiskowa skupia się także na wspieraniu procesów decyzyjnych, zachodzących w podmiocie, związanych z jego działalnością proekologiczną³.

2. Cele rachunkowości środowiskowej realizowane w ramach funkcji rachunkowości

Jak już wspomniano, rachunkowość środowiskowa, określana też w literaturze przedmiotu mianem rachunkowości ekologicznej czy zielonej, stanowi część systemu rachunkowości podmiotu gospodarczego. Tym samym cele przed nią stawiane wpisują się w funkcje realizowane przez rachunkowość tradycyjną. Funkcja informacyjna przejawia się w dostarczaniu informacji ekologicznych w różnych przekrojach koniecznych zarówno do oceny wpływu przedsiębiorstwa na środowisko przyrodnicze, jak też dla potrzeb zarządzania proekologicznego. Funkcja kontrolna znajduje swe odzwierciedlenie w zapewnieniu użytecznych informacji pozwalających racjonalnie gospodarować zasobami przyrody, zapobiegać marnotrawstwu i innym przejawom niegospodarności, jak też kontrolować negatywne oddziaływanie podmiotu na środowisko. Oprócz tego w ramach funkcji kontrolnej rachunkowość środowiskowa dostarcza informacji umożliwiających ustalenie zgodności rejestrowanych zjawisk z przepisami środowiskowymi, jak też ujawnienie szkód w środowisku będących konsekwencją działań gospodarczych podmiotu niezgodnych z tymi przepisami. Funkcję sprawozdawczo-statystyczną rachunkowość ekologiczna realizuje dostarczając informacji dotyczących: wpływu przedsiębiorstwa na środowisko przyrodnicze oraz efektywności działań podjętych w celu jego ochrony, potrzebnych do sporządzenia sprawozdań według prawnych regulacji z zakresu ochrony środowiska, jak również rocznego sprawozdania finansowego. Funkcja analityczna wyraża się poprzez dostarczenie danych liczbowych, traktujących o kwestiach środowiskowych, które służą ocenie wpływu działalności podmiotu gospodarczego na środowisko przyrodnicze, wyznaczeniu efektywności wykorzystania zasobów, wskazaniu rezerw środowiskowych, jak też ustaleniu nakładów ponoszonych na realizację przedsięwzięć proekologicznych oraz podjęciu decyzji umożliwiających osiągnięcie celów ekologicznych.

³ M. Węgrzyńska, *Zielona Rachunkowość*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu, Poznań 2013.

Rachunkowość środowiskowa spełnia też funkcję stymulacyjną, bowiem informacje ekologiczne przez nią dostarczane pobudzają i motywują jednostkę gospodarczą do podejmowania inicjatyw ukierunkowanych na ograniczenie jej negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze oraz do wzrostu efektywności wykorzystania zasobów przyrody⁴.

3. Koszy środowiskowe jako główny komponent rachunkowości środowiskowej

Z rachunkowością środowiskową nierozzerwalnie wiąże się pojęcie kosztów środowiskowych. W literaturze przedmiotu definiowane są one jako wyrażone w mierniku pieniężnym celowe zużycie zasobów rzeczowych, pracy i usług obcych, którego rezultatem jest utrzymanie bądź też przywrócenie równowagi przyrodniczej, jak również funkcjonowanie podmiotu w danym środowisku zgodne z obowiązującym porządkiem prawnym i warunkami gospodarki rynkowej. M. Stępień wyodrębnia dwie zasadnicze kategorie kosztów ekologicznych:

- ✓ koszty ochrony środowiska (obejmujące nakłady inwestycyjne oraz koszty bieżące) – wyrażone w pieniądzu zużycie zasobów w celu osiągnięcia zamierzonych efektów w sferze działalności związanej z ochroną środowiska oraz niektóre niestanowiące zużycia wydatki, wiążące się z prowadzeniem tej działalności w określonej jednostce czasowej (np. koszty ubezpieczenia pracowników zatrudnionych w tej działalności),
- ✓ koszty funkcjonowania jednostki w danym środowisku – dotyczące pozyskania zasobów, korzystania z nich oraz ich przystosowania do gospodarczego wykorzystania⁵.

Pierwsza kategoria obejmuje m. in.:

- ✓ koszty utworzenia i utrzymania systemów informacji o środowisku,
- ✓ koszty rejestracji i certyfikacji systemów zarządzania środowiskowego,
- ✓ koszty dotyczące przygotowania pozwoleń środowiskowych,
- ✓ koszty prac badawczych i rozwojowych w obszarze ochrony środowiska,
- ✓ koszty zakupu usług środowiskowych,

⁴ A. Szadziewska, *Sprawozdawcze i zarządcze aspekty rachunkowości środowiskowej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2013.

⁵ M. Stępień, *Koszty ochrony środowiska – studium pojęciowe*, Uniwersytet Szczeciński, Akademia Rolnicza, Szczecin 2003.

- ✓ nakłady na unieszkodliwienie zanieczyszczeń i zapobieganie ich powstawaniu⁶.

Z kolei w skład drugiej kategorii wchodzi takie pozycje, jak:

- ✓ opłaty dotyczące handlu uprawnieniami do emisji zanieczyszczeń,
- ✓ opłaty związane z uzyskaniem zezwoleń na wprowadzenie do środowiska substancji czy energii (obejmujące swym zakresem obok emisji pyłów i gazów, także dopuszczalny poziom hałasu, gospodarkę odpadami oraz warunki poboru wód i odprowadzania ścieków)⁷.

Pomiar kosztów środowiskowych wymusza dokonanie ich podziału oraz kalkulacji na koszty ponoszone przez podmiot w efekcie niedostosowania się do wymogów środowiska i zapobiegania temu niedostosowaniu. Utrzymanie odpowiedniej proporcji pomiędzy nimi umożliwia przedsiębiorstwu systematyczne budowanie potencjału ekologicznego, kształtującego przede wszystkim relację ponoszonych kosztów błędów wewnętrznych i zewnętrznych.

Podmioty gospodarcze, ponosząc ciężar kosztów środowiskowych błędów wewnętrznych, pokrywają w szczególności koszty działań przeprowadzanych z racji generowania przez spółkę odpadów bądź zanieczyszczeń, które nie przeniknęły jeszcze do otoczeniu. Taka forma zapobiegawczego działania wymaga polityki inwestycyjnej skierowanej na problemy środowiskowe oraz ponoszenia nakładów na utrzymanie i ruch właściwych urządzeń, na przykład redukujących promieniowanie, emisję gazów cieplarnianych, hałas lub przeciwdziałających ich przedostaniu się do środowiska, jak też umożliwiających recykling odpadów oraz utylizację substancji negatywnie wpływających na środowisko⁸.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego nakłady finansowe na środki trwałe służące ochronie środowiska przyrodniczego dotyczyły w polskich przedsiębiorstwach w 2014 roku przede wszystkim:

⁶ J. Famielec, E. Brodniewicz, *Odzwierciedlenie aspektów ochrony środowiska w sprawozdawczości małych i średnich przedsiębiorstw w świetle ustawy o rachunkowości*, Opracowanie na zlecenie Ministerstwa Gospodarki, Białystok – Kraków 2006.

⁷ B. Kryk, *Rachunek kosztów ochrony środowiska w przedsiębiorstwie*, [w:] D. Zarzecki (red.), *Zarządzanie finansami. Cele – Organizacja – Narzędzia*, tom 1, Fundacja Rozwoju Rachunkowości w Polsce, Warszawa 2001.

⁸ B. Zysnarska-Dworczak, *System rachunkowości zarządczej w dobie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw*, http://soep.ue.poznan.pl/jdownloads/Wszystkie%20numery/Rok%202014/10_zysnarska-dworczak.pdf [dostęp: 07.11.2015].

- ✓ gospodarki ściekowej i ochrony wód,
- ✓ ochrony powietrza atmosferycznego i klimatu,
- ✓ gospodarki odpadami,
- ✓ zmniejszenie hałasu i wibracji.

Całkowita wielkość nakładów na środki trwale służące ochronie środowiska w 2014 r. wyniosła ok. 14,2 mld zł i była tym samym wyższa o 31,3% w stosunku do roku poprzedniego⁹.

Ponoszenie niezbędnych dla danego przedsiębiorstwa nakładów skutkuje ograniczeniem kosztów środowiskowych błędów zewnętrznych, tzn. kosztów działań przeprowadzanych po przedostaniu się szkodliwych substancji do środowiska. Niemniej jednak ze względu na brak możliwości całkowitego ich wyeliminowania z przedsiębiorstwa, istnieje konieczność ich uwzględnienia w procesie podejmowania decyzji zarządczych¹⁰.

Uwzględnienie w rachunku kosztów podmiotu kosztów wewnętrznych oraz zewnętrznych pozwala na zwiększenie stopnia racjonalności podejmowanych w przedsiębiorstwie decyzji oraz na poszerzenie zakresu jego odpowiedzialności za prowadzoną działalność i jej oddziaływanie na środowisko przyrodnicze.

Dlatego też niezwykle ważne jest dokonywanie identyfikacji i klasyfikacji kosztów środowiskowych, ich pomiaru i ewidencji, jak też przeprowadzanie analizy tychże kosztów¹¹. Prowadzona w podmiocie rachunkowość środowiskowa powinna dostarczać informacji na temat kosztów środowiskowych zarówno dla potrzeb proekologicznego zarządzania przedsiębiorstwem, jak również dla potrzeb sprawozdawczości zewnętrznej¹².

⁹ Główny Urząd Statystyczny, *Nakłady na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej w Polsce w 2014 r.*, Warszawa 2015, www.stat.gov.pl [dostęp: 07.11.2015].

¹⁰ B. Zysnarska-Dworczak, *System rachunkowości zarządczej w dobie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw*, http://soep.ue.poznan.pl/jdownloads/Wszystkie%20numery/Rok%202014/10_zyznarska-dworczak.pdf [dostęp: 07.11.2015].

¹¹ A. Szadziwska, *Koszty środowiskowe i ich ujęcie w systemie rachunku kosztów przedsiębiorstwa*, Prace i Materiały Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego, *Rachunkowość – wybrane aspekty*, nr 4, Wydawnictwo Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego, Sopot 2007.

¹² A. Szadziwska, *Sprawozdawcze i zarządcze aspekty rachunkowości środowiskowej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2013.

4. Ujawnienia środowiskowe w sprawozdawczości finansowej podmiotu

Celem rocznego sprawozdania finansowego jest przede wszystkim kompleksowe poinformowanie użytkowników wewnętrznych oraz zewnętrznych o sytuacji majątkowej i finansowej firmy, jej wyniku finansowym, obciążeniach podatkowych, ale również o takich aspektach jak wizerunek, pozycja na rynku oraz o dalszych możliwościach rozwoju. Oprócz tego sprawozdanie finansowe umożliwia rozliczenie kierownictwa z zarządzania powierzonymi mu zasobami. Niezwykle istotne jest, aby były w nim zawarte wszelkie informacje, dotyczące środowiskowego wymiaru funkcjonowania przedsiębiorstwa. Informacje te dają szansę na prawidłową ocenę wpływu jednostki na środowisko przyrodnicze oraz efektywności podejmowanych działań, mających na celu jego ochronę. Tego typu ujawnienia mogą być dokonywane w różnych miejscach sprawozdania rocznego. A. Szadziwska wyróżnia trzy warianty prezentacji informacji środowiskowych. Pokazane zostały one na Rysunku 1.

Rysunek 1. Miejsce ujawnień środowiskowych w rocznej sprawozdawczości podmiotu

Źródło: A. Szadziwska, *Sprawozdawcze i zarządcze aspekty rachunkowości środowiskowej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2013.

W przypadku pierwszego wariantu ujawnień dokonuje się w oddzielnej części w dodatkowych informacjach i objaśnieniach. Mogą z niego skorzystać wszystkie przedsiębiorstwa. Opcja ta obejmuje minimalny zakres ujawnień środowiskowych, do których zalicza się: znaczące aspekty środowiskowe oraz powiązane z nimi wpływy działalności gospodarczej na środowisko, politykę środowiskową, a także ustalone cele i zadania środowiskowe. Oprócz tego w pierwszym wariantcie należy ujawnić stosowane zasady rachunkowości dotyczące rejestracji operacji środowiskowych, aktywa środowiskowe, zobowiązania środowiskowe (w tym rezerwy na zo-

bowiązania i zobowiązania warunkowe), koszty środowiskowe (w tym: kary ekologiczne, odszkodowania za szkody spowodowane przez zanieczyszczenia z działalności gospodarczej), a także poniesione i planowane nakłady na przedsięwzięcia ekologiczne. W drugim wariancie ujawnień dokonuje się w odrębnym rozdziale sprawozdania z działalności i wariant ten jest dostępny dla podmiotów zobligowanych do publikowania takiego sprawozdania. W tym przypadku mamy do czynienia z rozszerzonym zakresem ujawnień środowiskowych. Oprócz zakresu informacji prezentowanego w pierwszym wariancie, należy także ujawnić: to, w jaki sposób ujęto ochronę środowiska w przyjętej do realizacji strategii, posiadane certyfikaty środowiskowe, odwzorowanie kategorii środowiskowych w podstawowych elementach sprawozdania finansowego. W tym wariancie zawrzeć należy także: osiągnięte przez firmę wyniki środowiskowe, podstawowe wskaźniki środowiskowe przyjęte z zamiarem ustalenia stopnia realizacji celów środowiskowych oraz możliwość zaistnienia przyszłego ryzyka środowiskowego. Ostatnią możliwością jest ujawnienie informacji środowiskowej w oddzielnym dodatkowym raporcie środowiskowym. Podobnie jak przy pierwszym wariancie jest to opcja dostępna dla każdego przedsiębiorstwa. Jest to najszerszy zakres ujawnień środowiskowych, w którym należy zawrzeć dodatkowo: podejście kierownictwa do tematyki ochrony środowiska, zakres odpowiedzialności komórek organizacyjnych za realizację celów i zadań środowiskowych, to w jaki sposób zwiększa się świadomość ekologiczną pracowników, np. poprzez kursy, szkolenia; przyczyny, które miały wpływ na brak realizacji celów środowiskowych. Ponadto należy ujawnić: główne zmiany w systemach zarządzania, mające na celu poprawę wyników środowiskowych; to, w jaki sposób weryfikowano raport środowiskowy oraz szeroki zakres wskaźników środowiskowych, które umożliwiają pełną ocenę wpływu przedsiębiorstwa na środowisko przyrodnicze, a także ocenę efektywności podejmowanych działań na rzecz jego ochrony¹³.

Informacje o działalności ekologicznej podmiotu gospodarczego prezentowane w sprawozdaniach środowiskowych powinny być wyselekcjonowane i dopasowane do potrzeb grona ich odbiorców. Tworzenie raportów środowiskowych wymaga zgromadzenia wyłącznie aktualnych, wiarygodnych i obiektywnych informacji pochodzących z rzetelnych źródeł.

¹³ A. Szadzińska, *Sprawozdawcze i zarządcze aspekty...*

Ponadto sprawozdania środowiskowe powinny być zrozumiałe dla szerokiego kręgu ich użytkowników oraz sporządzane systematycznie z zachowaniem zasady porównywalności zapewniającej ich właściwą interpretację¹⁴.

Zakończenie

Reasumując, w dzisiejszych czasach środowiskowe aspekty funkcjonowania przedsiębiorstwa stają się coraz bardziej ważne i są w coraz większym stopniu powiązane z ogólną działalnością jednostki. Dzięki temu możliwe jest osiągnięcie większej efektywności, a przez to uzyskanie lepszych wyników ekonomicznych. Szczególnie istotną rolę ma w tym wypadku wykorzystanie rachunkowości środowiskowej, która stanowi integralną część rachunkowości finansowej i zarządczej i która kształtuje warunki do rozwoju pozytywnych związków przedsiębiorstwa ze środowiskiem przyrodniczym. Kierujący podmiotami gospodarczymi powinni wykazywać wciąż wzrastające zainteresowanie wyodrębnieniem rachunkowości ekologicznej z systemu informacyjnego podmiotu. Ponadto jednostki powinny racjonalnie gospodarować posiadanymi zasobami i wykorzystywać je w sposób efektywny. Takie postępowanie bowiem przekłada się na zapobieganie powstawaniu szkód w środowisku przyrodniczym.

Obok wspierania proekologicznego zarządzania jednostką, rachunkowość środowiskowa powinna także dostarczać informacji dla potrzeb sprawozdawczych przedsiębiorstwa. Ma to przede wszystkim związek z rosnącym zainteresowaniem interesariuszy zagadnieniami z zakresu działalności na rzecz środowiska. Występują trzy warianty prezentacji ujawnień środowiskowych w sprawozdawczości rocznej podmiotu. Można tego dokonać w informacji dodatkowej, w sprawozdaniu z działalności lub w oddzielnym dodatkowym raporcie środowiskowym. Dzięki tym ujawnieniom można ocenić realny wpływ jednostki na środowisko przyrodnicze oraz skuteczność działań, których celem jest jego ochrona.

¹⁴ P. Szczypa, *Narzędzia rachunkowości wspomagające działalność proekologiczną przedsiębiorstw w Polsce*, CeDeWu, Warszawa 2012.

Bibliografia

- Adamczyk J., Nitkiewicz T., *Programowanie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstwa*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2007.
- Famielec J., Brodniewicz E., *Odzwierciedlenie aspektów ochrony środowiska w sprawozdawczości małych i średnich przedsiębiorstw w świetle ustawy o rachunkowości*, Opracowanie na zlecenie Ministerstwa Gospodarki, Białystok–Kraków 2006.
- Kryk B., *Rachunek kosztów ochrony środowiska w przedsiębiorstwie*, [w:] Zarzecki D. (red.), *Zarządzanie finansami. Cele – Organizacja – Narzędzia*, tom 1, Fundacja Rozwoju Rachunkowości w Polsce, Warszawa 2001.
- Stępień M., *Koszty ochrony środowiska – studium pojęciowe*, Materiały na konferencję: Rachunkowość w zarządzaniu jednostkami gospodarczymi, Uniwersytet Szczeciński, Akademia Rolnicza, Szczecin 2003.
- Szadziewska A., *Koszty środowiskowe i ich ujęcie w systemie rachunku kosztów przedsiębiorstwa*, Prace i Materiały Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego, *Rachunkowość – wybrane aspekty*, nr 4, Wydział Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego, Sopot 2007.
- Szadziewska A., *Sprawozdawcze i zarządcze aspekty rachunkowości środowiskowej*, Uniwersytet Gdański, Gdańsk 2013.
- Szczypa P., *Narzędzia rachunkowości wspomagające działalność proekologiczną przedsiębiorstw w Polsce*, CeDeWu, Warszawa 2012.
- Węgrzyńska M., *Zielona Rachunkowość*, Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu, Poznań 2013.

Źródła internetowe

- Główny Urząd Statystyczny, *Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej w Polsce w 2014 r.*, Warszawa 2015, www.stat.gov.pl [dostęp: 07.11.2015].
- Zysnarska-Dworczak B., *System rachunkowości zarządczej w dobie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw*, http://soep.ue.poznan.pl/jdownloads/Wszystkie%20numery/Rok%202014/10_zysnarska-dworczak.pdf [dostęp: 07.11.2015].

Sprawozdawczość finansowa podlega w ostatnich latach nieustającej krytyce. Uważa się, że nie jest ona w stanie sprostać rosnącym potrzebom i wymaganiom inwestorów, którzy nie zadowolają się już suchą informacją z raportów finansowych. Decyzje o lokowaniu kapitału wymagają obecnie danych o charakterze finansowym i niefinansowym, dobrowolnych ujawnień informacji niewymaganych prawem, o znacząco rozszerzonym zakresie, pozwalających na przewidywanie sytuacji finansowej i wyników jednostki w przyszłości. W erze społeczeństwa informacyjnego raport finansowy jednostki gospodarczej stopniowo ewoluje w kierunku raportowania biznesowego. Inwestorzy potrzebują danych o znacznie większej przejrzystości, zrozumiałych i często wspomaganych informacjami opisowymi.

Prezentowana publikacja stanowi głos w dyskusji nad ewolucyjnym charakterem, kształtem, kierunkami rozwoju oraz perspektywami współczesnej rachunkowości.

Książka dostępna również
jako e-book

WYDAWNICTWO
UNIwersytetu
ŁÓDZKIEGO

www.wydawnictwo.uni.lodz.pl
e-mail: ksiegarnia@uni.lodz.pl
tel. (42) 665 58 63

ISBN 978-83-8088-119-8

9 788380 881198